

Інтернет. Умовою доступу найчастіше є: придбання (для сучасних БД – придбання права на користування протягом визначеного терміну через Інтернет, для хронологічно віддалених – придбання на CD-DVD-ROM), обмін (приблизно рівноцінними за формою доступу, цінністю та обсягом БД установ одного рівня), грант (для сучасних БД – через Інтернет на певний час з метою ознайомлення, для хронологічно віддалених – на CD-DVD-ROM).

Розмаїття і невпинне зростання масивів ЕНІР, використовуваних для обслуговування користувачів бібліотек, вимагає всебічного вивчення і детального аналізу процесів використання. На разі стало звичним явищем, коли користувача в бібліотеці цікавлять виключно ЕНІР.

У Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського (НБУВ) в 7 читальних залах 3 структурних підрозділів Інституту бібліотекознавства, на які припадає лівова частка електронного інформаційного обслуговування, з середини березня 2007 р. впродовж місяця здійснено вивчення використання ЕНІР, розміщених на веб-сайті НБУВ і в Інтернет-Інтранет-Екстранет- середовищі, а також передплачених НБУВ ресурсів.

Формою вивчення було обрано анкетування. Текст анкети розміщений на одній стороні аркушу формату А5, містить 4 позиції для заповнення бібліотекарем (категорія і спеціальність читача, дата, читальний зал), 2 відкритих питання (теми запитів і види платних послуг, які хотів би отримувати читач), 4 закритих питання з вибором однієї відповіді, 3 закритих питання з можливістю вибору кількох відповідей. Передбачається опрацювати відповіді близько 3 тис. респондентів. Інструментом аналізу обрано програмний продукт Access, на основі якого розроблена відповідна БД. Буде з'ясовано низку питань, які в подальшому дадуть змогу повніше і якісніше задовольняти інформаційні потреби і запити користувачів НБУВ.

С.В. Дудченко

/м.Сімферополь/

ДОСВІД СТВОРЕННЯ ПРОЕКТУ ЕЛЕКТРОННОЇ БІБЛІОТЕКИ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

В умовах сучасного динамічного розвитку інформаційного суспільства роль бібліотек навчальних закладів в якісному інформаційному забезпеченні навчально-виробничого процесу та в організації доступу студентів до локальних і віддалених інформаційних ресурсів важко переоцінити.

Організація навчально-виробничого процесу в сучасному навчальному закладі неповноцінна без використання електронних інформаційних ресурсів. Бібліотека у структурі навчального закладу на сьогодні є основним підрозділом, який забезпечує якісне використання інформаційних джерел, тому нагальною є проблема адаптації бібліотеки до умов, що змінюються.

На базі бібліотеки *Сімферопольського вищого професійного училища ресторанного сервісу та туризму* організовано інформаційно-консультаційний бібліотечний центр (ІКБЦ), який є першим регіональним експериментальним майданчиком для:

- апробації АБІС України «УФД/Бібліотека»;
- створення електронної бібліотеки (ЕБ) як основного засобу підвищення якості інформаційного супроводу навчально-виробничого процесу;
- on-line та off-line доступу до повнотекстових електронних ресурсів Національної бібліотеки ім. В.І. Вернадського та Російської Державної бібліотеки (ЕБ дисертацій).

ІКБЦ створений для якісного забезпечення науково-методичної діяльності інженерно-педагогічного колективу, навчально-виробничого процесу на основі інноваційних технологій та об'єднання в єдиний інформаційний фонд наявних ресурсів бібліотеки на паперових носіях з електронними документами.

Одним з напрямів комп'ютеризації бібліотеки є розвиток засобів доступу користувачів до електронних каталогів вітчизняних і зарубіжних бібліотек, а також інших українських і зарубіжних інформаційних ресурсів.

Досягнення першого етапу інноваційного проекту створення ІКБЦ (грудень 2006 р. – I кв. 2007 р.) такі:

- проведена автоматизація бібліотеки;
- організований доступ до глобальної мережі Інтернет (бібліотека має 2 канали доступу: училищний + бібліотечний);
- придбана і впроваджена спеціалізована бібліотечна програма «УФД/Бібліотека» (розробник – Український Фондовий Дім);

➤ створюється повнотекстова ЕБ за напрямом „Ресторанний сервіс і туризм” (з початку 2007 р. поповнилася 87 повнотекстовими документами).

Стратегічне планування діяльності ІКБЦ на другому етапі проекту передбачає організацію ЕБ як засобу створення мультимедійних колекцій і якісного обслуговування читачів. За типом ЕБ є локальною, доступ до її ресурсів здійснюється переважно за допомогою локальної мережі ІКБЦ. Віддаленим користувачам надається повна інформація про ресурси ЕБ, правила та умови доступу до них.

ЕБ ІКБЦ має такі шляхи поповнення:

- оцифрування документів із фондів бібліотеки;
- створення власних електронних видань (в тому числі електронних аналогів друкованих видань);
- отримання електронних документів з основних та додаткових джерел комплектування.

Створення ЕБ на базі ІКБЦ зумовлене необхідністю розв’язання проблеми браку інформації та своєчасного збереження інформаційних ресурсів. Для цього потрібне створення власної універсальної інформаційної системи, що акумулюватиме необхідну для педагогів і студентів інформацію та підтримуватиме життєвий цикл електронних документів, тобто стане єдиним технологічним комплексом для створення, збирання, зберігання та використання різноманітної за змістом електронної інформації та метаінформації.

Планується акумулювання навчально-методичних документів та їх електронних копій в єдиному фонді, забезпечення віддаленого доступу до сукупності фондів бібліотеки і підрозділів училища, поповнення інформаційної бази документами Інтернет-ресурсів, баз даних інших спеціалізованих закладів системи професійної освіти.

Серед очікуваних результатів проведення інноваційного проекту такі:

- організація на базі ІКБЦ інноваційної школи передового досвіду „Створення електронних ресурсів навчального призначення на основі науково-практичних розробок України”;
- інтенсивне використання ресурсів ЕБ як основного засобу підвищення якості інформаційного супроводу навчально-виробничого процесу;
- підвищення професійної компетентності бібліотечного персоналу професійно-технічних навчальних закладів в галузі створення та використання ЕБ.

*О.А. Вакульчук
/м. Київ/*

ЕЛЕКТРОННИЙ КАТАЛОГ УКРАЇНСЬКИХ НОТНИХ ВИДАНЬ 1923–1934 РОКІВ З ФОНДІВ НБУВ

На сучасному етапі входження України до світового інформаційного простору і в контексті завдань комп'ютеризації в галузі національної бібліографії пріоритетним напрямом є робота зі складання бази даних (БД) українського бібліографічного репертуару (УБР). Це завдання визначило один з провідних напрямів наукової та практичної роботи Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського (НБУВ). Формування БД національної бібліографії України, а в рамках відділу формування музичного фонду (ВФМФ) НБУВ – БД українського репертуару нотних видань є прикладом втілення зазначеної стратегічної мети. Численні нотні документи (видання та рукописи), інші джерела потребують опрацювання та систематизації з позицій сучасності на основі впровадження новітніх методик обробки матеріалу в автоматизованому режимі. З метою реалізації поставлених завдань у відділі ведеться робота зі створення електронного каталогу, що передбачає представлення бібліографічної інформації для всіх типів нотних документів і забезпечує оновлений, ефективніший порівняно з усталеним способом їх каталогізації.

Електронний каталог створюється у середовищі програмного пакету “Системи автоматизації бібліотек (САБ) “IRBIS”. Програмою не передбачено